

Wie dit goed overweegt ziet in deze daad scherp belicht de ellendige situatie, de morele impasse waarin de werkelijk bezwaarden zijn geraakt.

Wie in de Gereformeerde Kerken eerlijk, oprecht en vroom naar de kerkelijke uitspraken wil leven, moet altijd en onvoorwaardelijk beginnen met nauwgezet te leven naar de gevallen leernitspraken, niets leerende dan wat daarmee ten volle in overeenstemming is.

Maar wie dat niet kan, wie door Gods genade het ongeoorloofde daarvan inzage, wie zich om Gods wil niet binden kan aan scholastische leerconstructies, kan blijvend in de Gereformeerde Kerken, alleen dan de waarheid Gods verkondigen, indien hij duidelijke, kerkelijke bepalingen en uitspraken permanent sabotageert en dus niet oprecht in die kerken verkeert.

Het fatale dilemma is daar altijd óf niets leeren dan wat daarmee ten volle in overeenstemming is óf knoeien met de duidelijke, ernstige voor Gods aangezicht vastgestelde bepalingen en regelen.

Maar tegelijk zien we door dit schrijven van De Van Teylingen ook de droeve misère en de ontstellende verwording van de Gereformeerde Kerken zelf. Onder aanroeping van Gods Naam, om het vaderlijk erfdeel te bewaren, om de waarheid Gods te belijden, om de dwaling tegen te staan deed men allerlei uitspraken. Maar zie, toen de scheuring kwam en steeds erger werd, toen keurden die Gereformeerde Kerken goed, lieten zij althans openlijk toe, dat de waarheden, die men eerst met zooveel ernst en kracht om 's Heeren wil had vastgesteld, werden verworpen en geloofchend — terwijl men ondertusschen van de eenmaal vastgestelde woorden toch formeel niets terugnam!

Als prijs voor het zich niet-vrijmaken stond men deze verwerping den bezwaarden gaarne of met wrevel, maar in ieder geval feitelijk, toe. C. V.

UIT DE SCHRIFT

Christelijke actie en profetie II

Enkele aantekeningen bij 1 Kon. 22:1—29.

We weten nu — zie het artikel in het nummer van drie weken geleden — wat er in dit hoofdstuk aan de hand is. Achab maakt zich op tot den strijd voor een rechtvaardige zaak; had de Syriër hem niet bedrogen? En het was zelfs een heilige zaak. Het ging toch om de herovering van een stad binnen het gebied van de „erve der vaderen“? Om een plaats binnen het Koninkrijk des Heeren? En de opzet was voorts zeer broederlijk. Het was in vele jaren niet vertoond, dat Israël en Juda gemeenschappelijk den strijd des Heeren gingen voeren. Wie op het verleden zag, kon eigenlijk alleen maar danken. Jarenlang hadden de broedervolken zich tegen elkaar gekeerd, en was van de broederlijkheid weinig openbaar geworden. Nu eindelijk gaan ze elkaar weer vinden, en zien ze weer over hun onderlinge verschillen heen; wat verbindt is tenslotte meer dan hetgeen hen scheidt. Ze ontdekken weer den gemeenschappelijken vijand, daarbuiten.

Evenwel, boven dit alles blijft oordeelend en richtend staan het profetisch Woord. Rechtvaardig, heilig, broederlijk. — het is allemaal prachtig. Doch vooróf blijft gaan, ook in dit uur, de eerste tafel der wet. Gij zult den Naam des HEEREN uws Gods niet opheffen tot het ijdele. Al met al zou het toch een ijdele zaak kunnen blijken.

Achab zelf holde al dadelijk heel hard op zijn ijdele wegen. De Naam des Heeren? Het profetisch Woord? Ze kwamen voor wat hem betrof hiernaan niet te pas. Het was toch politiek? Maar om een bondgenoot doe je wel het een en ander. En als Josafat het wil, dan kan hij profeten hooren en zien, zooveel hij wil. En hij kan zich verbazen over hun roerende eenstemmigheid.

Maar als de man zich ergert over de oppervlaktigheid, en de dartzelheid van deze wel zeer lichte profeten, frons Achab de wenkbrauwen. Een zware profet? D.w.z. een echte? Iemand, wien het volkomen ernst is met zijn roeping? Die niet vraagt naar den wil der hoorders, doch zich onderwerpt aan de opdracht van zijn Zénder? Ja, er is nog één disponibel. Maar het is een lastig heer, iemand die altijd in de contramine is. Achab denkt: de man heeft al zoovele malen roet in het eten gegooid. Zal Micha ook ditmaal de kans weer krijgen om alles te bederven? Juist nu het versche bondgenootschap op het spel staat? En nog andere groote belangen daarbij? Hij probeert Josafat tot andere gedachten te brengen. Hij zegt: er is inderdaad nog iemand, maar van dien man hebben we hier nog nooit anders dan ellende beleefd. Hij is een profet des HEEREN; hij spreekt inderdaad naar het verbond. Maar een last, dat we van dien man gehad hebben! En daarom vrees ik ook ditmaal alleen maar tegenwerking en narigheid. We moesten hem maar passeeren.

Josafat houdt voet bij stuk, vriendelijk maar beslist. Zoo behoort de koning niet te spreken. Een profet is er tenslotte niet voor, om als gangmaker voor de koninklijke politiek dienst te doen. Hij staat in dienst

van den Andere! Profeten zijn niet in de wereld om vleeiende en sympathieke woorden te spreken, doch de waarheid Gods. Profeten zijn er om in Gods naam den weg te wijzen, en niet om het publiek voor koninklijke wegen wárm te maken.

Zoo gaat de bode op weg, om Micha te halen. En hij bewerkt den profet onderweg duchtig; hij zal trouwens wel de noodige instructies in dien geest hebben meegekregen. Micha houdt zich stevig; hij weigert pertinent terwille van den koning en zijn plannen zich te laten gelijkschakelen met het koor der applausmakers. Prettig is zijn positie allesbehalve. Zoo meteen kon het wel eens weer zijn net als altijd: zijn stem eenzaam tegenover die van al de anderen, overdonderd door het lawaai van de massa. En dan weer een besluit met algemeene-stemmen-op-één-na. De menschen zullen zeggen: natuurlijk Micha weer! Maar hij blijft zijn God getrouw: ik zeg alleen, wat Hij spreken zal.

Maar dan is hij nog niet door de verzoeking heen. Want Achab heeft het erop gezet: ditmaal zal ook Micha zijn stem aan de plannen geven. Tegen zijn zin is die man hier gekomen, maar nu zal hij dan ook meedoen. En tenslotte beschikt de koning over wapenen, die ook voor Micha gevaarlijk zijn. Daar is om te beginnen de sympathieke, warme begroeting. Micha weet niet, hoe hij het heeft. En hij wordt hier, op het volle plein, in tegenwoordigheid van Josafat en van zijn „collega's" toch maar bijzonder geëerd. Als den man, die het beslissende woord moet spreken, althans méé moet spreken. Tot de anderen zei Achab: zal ik optrekken? Hij raadpleegde hen alleen voor den vorm; hij had zijn besluit genomen, en de profeten mochten nog knikken; de zaak ging toch door. Maar tot Micha zegt hij: zullen wij optrekken? Wij moeten eens praten, Micha. Dit is een zaak van ons samen. Hierin besliss niet ik op mijn eentje, doch koning en profet samen. De koning kan niet beslissen, of hij moet eerst het woord van den profet gehoord hebben. En daarvoor heb ik u laten komen. Spreek gij als de eenige profet hier het groote woord. Gevaarlijk dat het toen werd! Want wie zou niet bezweken zijn onder zooveel eer? Micha de tweede in het koninkrijk. Nu, het getij keerde; er waren hier wel andere dingen van Micha gezegd. De man heeft snel promotie gemaakt: zooveel nog de laatste, die voor een consult in aanmerking kwam, en nu eigenlijk al de eerste en eenige.

Maar Micha doorziet het heele spel. De koning vleit hem als den man, die het beslissende woord spreken moet; maar het is er om begonnen, dat hij dat woord zal binnenhouden. Achab suggereert: Micha, gij moet mij het woord der profetie vóór-zeggen; en hij bedoelt: spreek gij nu toch in vredesnaam mijn woord ná. Een fluweelen stem, een sympathiek gebaar, maar het is niet serieus. Daarom is zijn antwoord ook pure ironie: „trek op, de HEERE zal Ramoth in uw hand geven“. Daar is het toch om begonnen? Ik moet toch zeggen, wat gij graag hoort? Daar dient toch deze heele komedie voor? Ge wilt uit mijn mond úw woord als het woord des Héeren hooren. Nu, dan is de zaak eenvoudig: trek op.

Natuurlijk, deze ironie verdraagt Achab niet. Hij begeert steun, geen ironie. En die brutale profet heeft door zijn ironie publiek verraden, dat hij den koning doorzag. Die man waagde het, het gansche spel te ontmaskeren. Het koninklijk prestige krijgt hier een deuk. En hij kan zich alleen maar handhaven door op te stuiven: zoo'n toon verkies ik niet; het is altijd bij u hetzelfde; gij zijt niet serieus; ge steekt maar zoo'n beetje den draak met uw koning en zijn plannen. Hoe vaak moet ik u nog zeggen, dat ik niets wil hooren dan de naakte waarheid?

Nu is Micha dan ook doodlijk ernstig. Als het om de waarheid dan gaat — de koning heeft dat toch

zelf gezegd —, dan hoore hij toe: „Ik zag het gansche Israël verstrooid op de bergen als schapen, die geen herder hebben; en de Heere zeide tot mij: Dezen hebben geen heer; een legelijk keere weder naar zijn huis in vrede“. Dat is de naakte waarheid van het Woord des Heeren: de heele beoogde operatie wordt een mislukking; straks is de koning dood, en Israël verslagen en verstrooid; niemand kan beter doen dan maar weer naar huis te gaan. De overwinning komt niet, want de Heere is nog altijd vertoornad.

Achab is nu volledig in de crisis gekomen. Hij wilde de waarheid hooren. Zal hij zich nu bekeeren? Maar hij staat daar ongebroken: het plan moet toch doorgaan? Hij kan zich toch door zoo'n mannetje niet laten tegenhouden? En hij speelt het warempel nog klaar, zich groot te houden. Want triomfantelijk zegt hij tot Josafat: wat heb ik u gezegd? Die man komt altijd met een ongeluksboodschap. Nu hoort ge het zelf; ik ken dien man al langer. Ik heb wel goed gezien.

Maar hier hebt ge nu het verhaal van den gang der profetie temidden van een kerk, die in afval leeft. Zoolang Achab zich niet radicaal bekeert, krijgen ware profeten bij hem geen kans. De Heere heeft niets goeds meer te zeggen. Daarom zal het woord van den profet altijd weer in verkeerde aarde vallen, wat hij ook zegt. Het eene oogenblik deugt de toon niet, even later is de inhoud verwerpelijk. En men zal aan het einde zeggen: dit kon ieder op zijn vingers natellen; ik wist direct al waar het op uitloopen zou. Altijd in de contramine.

En dit gaat ieder van ons aan. Want op Pinksteren werden we allen gezalfd met den Geest der profetie. De ouden zouden droomen droomen, en de jongelingen gezichten zien. En tot ons werd gezegd: wie thans spreken gaat, die spreke als de woorden Góds.

Is Pinksteren schoon? Maar vooral oneindig zwaar, als het met de kerk bergafwaarts gaat. Als de verlatenheid komt, de verlatenheid van het Woord, en de slagen vallen, zal de afvallige kerk zich niet bekeeren, doch enthousiast beginnen aan een andere taak. De belangstelling voor zending en evangelisatie groeit dan: God wil het. 't Is Uwe zaak, o Hoofd en Heer! In die dagen zal men zeer oecumenisch doen; de eenheid der kerk demonstreeren in de poging om verloren terrein te heroveren. En ieder moet meedoen. En ieder moet ook profetisch tot dat werk animeeren.

Dan wordt het voor de ware profeten ontzaglijk zwaar. Men zal eerst hen probeeren in te palmen met vriendelijk gebaar, en ze op den voorgrond plaatsen. Wij samen, nietwaar? Men zal ook satellieten uitzenden, om ze alvast te beïnvloeden: wees nu verstandig, en stem niet alleen tegen. Zou één het beter weten dan alle anderen samen? En al zou hij het beter weten, men moet ook verstandig zijn, en geen risico's gaan nemen. Maar als hij de verzoeking doorstaat: ik zal het Woord des Héeren spreken, — dan is het altijd mis. De toon, meneer, is te scherp en te ironisch; zoo'n toon voegt dien man niet. En de inhoud? Natuurlijk is weer alles verkeerd. Wat kun je anders verwachten dan criticasterij? Daarvoor zijn ze toch de negativisten, de querulanten, de malcontenten. Dan spreekt men ook in de kerk officieel van „de oppositie“.

Het wordt zwaar voor de profeten. In de wereld? Allereerst in de kerk. Want dit hoofdstuk spreekt niet van wereldsche diplomatie, doch van kerkelijke tactiek. Als we ondanks alles dan toch maar simpel blijven hooren én spréken het Woord des Heeren. Want in zulke tijden ligt de verlossing alleen in het woord van hem, die spreekt de woorden Góds; ook al werd hij door allen een ongeluksprofet genoemd, en al stond hij heelemaal alleen.

B. H.

KERKELIJK LEVEN

Wereldraad van Kerken

en Antichrist

Zonder in chiliastische droomerijen te vervallen, heeft de gereformeerde kerkmens in de laatste jaren zich meer en meer bezig leeren houden met het laatste bijbelboek. 't Gold jaren lang als het moeilijkste; en ik geloof, desondanks, dat we verhoudingsgewijs er in den laatsten tijd dichter bij gekomen zijn dan bij de andere boeken der Schrift. Over heel de linie is de Schriftstudie opgeleefd; en de gereformeerde grondprincipes voor de uitlegging der Schriften hebben met name in zake de Openbaring van Johannes polemisch ons doen staan tegenover anderen, die in hun methode van uitlegging van dit laatste bijbelboek tegen die principes ingingen. Maar, ging zulk een antithetische bijbelbeschouwing vroeger niet steeds gepaard met positieve winst voor ons zelf, in den laatsten tijd is hierin verandering gekomen. Met name de arbeid, dien prof. Greijdanus aan de uitlegging van dit boek ten koste gelegd heeft — van het begin zijner ambtelijke loopbaan tot het einde toe, in drieërlei vorm, in hoofdzaken steeds zichzelf gelijk — heeft de vorming van een algemeene opinie omtrent de betekenis der profetieën van dit boek in de hand gewerkt.

Met name inzake den Antichrist was dit noodig. Hoewel Greijdanus' exegese van bepaalde gedeelten der Apocalyps bij hem sterker dan bij iemand anders uit den gereformeerden kring heenwijst naar het wereldfenomeen, dat Roomsche kerk heet, is toch door Greijdanus' invloed de gedachte, als zou de antichrist de paus van Rome zijn, als veel te lichtzinnig gebroken. Ons volk heeft den antichrist weer leeren zien als opkomende uit de „v o l k e r e n - z e e“, en samenhangende met een universele wilsvorming, die zelf zou steunen op, en vergezeld zou gaan van een massasuggestie van het Wereld-Ministerie der (valsche) Profetie. En zoo kwam het, dat er in dezen „apocalypischen“ tijd ook onder ons weer velen zijn, die zich met gescherpten blik van bijbel naar krant en van krant naar bijbel wenden; vooral, als ze lezen van „doorbraak“, en van „volken-unie“, en van het verdwijnen der soevereiniteit bij de gratie Gods (men oefent juist de zoo aangediende soevereiniteit uit „met“ of „door“ anderen, of draagt ze gedeeltelijk over aan een combinatie van machten; de soevereiniteit is in beginsel al losgelaten). En als de U.N.O. (Organisatie van Vereenigde Naties) zich gaat be-